

Az RFID bevezetésének tapasztalatai a kiskunfélegyházi könyvtárban

2008-ban Kiskunfélegyháza Város Önkormányzata (konzorciumi partnerekkel: Bugac, Pálmonostora, Tiszaalpár önkormányzatával közösen) pályázatot nyújtott be a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP) *Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra-fejlesztése – „Tudástárfejlesztés Kiskunfélegyházán és térségében”* címmel benyújtott, TIOP 1.2.3-08-0053 jelű pályázatot az Otatási és Kulturális Minisztérium Támogatáskezelő Igazgatósága 46 236 676 forint összegben támogatta. E forrás a város és a térség három könyvtára számára további informatikai és technikai fejlesztéseket tett lehetővé. A Petőfi Sándor Városi Könyvtárat érintő összeg: 24 460 740 forint.

Kiskunfélegyházán 2010. május 19-én megtörtént a városi könyvtárak körében az országban elsőként az RFID-t (olvasóazonosító és állományvédelmi rendszer) használó textlibes könyvtári rendszer átadása. Kiépítésének gondolata azért merült fel a pályázatban, mert 2008-ra könyvtárunk az állami címzett támogatásnak és a város anyagi hozzájárulásának köszönhetően a XXI. századi igényeknek megfelelő, korszerű könyvtárépületben áll a használók rendelkezésére a város központjában. A bővítés eredményeképpen 2000 négyzetméteren vehetők igénybe a könyvtár szolgáltatásai. Ennek köszönhetően a korábbinál sokkal több dokumentumot tudunk elhelyezni a nagyobb alapterületen. Nemcsak megújult és kibővült az épület, hanem korszerű infrastruktúra is rendelkezésünkre áll.

Németországban és Dániában már egyre általánosabbá válik az RFID használata, ezért döntöttünk úgy, hogy könyvtárunk e pályázatból megvalósítja az új könyvazonosító rendszer telepítését. Előny volt számunkra, hogy a könyvtári állomány vonalkóddal történő ellátása ebben az évben szinte teljesen befejeződött.

A kollégák tapasztalatszerzés céljából megtekintették a Richter Gedeon Nyrt. Műszaki Könyvtárában 2006 óta használt rendszert. Az itt szerzett ismeretek adták az alapot a pályázatban elnyert új technológia kiépítéséhez, a korszerű szolgáltatások bevezetéséhez.

A rádiófrekvenciás rendszert elsősorban a könyvek azonosítására és a dokumentumok védelmére vezettük be Kiskunfélegyházán.

A rendszer megtervezésében, szakszerű kiépítésében a Richter Gedeon Nyrt. Műszaki Könyvtárában már jól vizsgázott IQSYS és az ODIN Budapest Kft., valamint a TextLib integrált könyvtári rendszer fejlesztője, az InfoKer Szövetkezet volt segítségünkre.

A rendszer főbb elemei:

1. az állományvédelmi kapu és a hozzá tartozó kamerarendszer;
2. a saját tervezésű, 24 órás könyvbedobó állomás;
3. az RFID-olvasóval ellátott kölcsönző munkaállomások és a mobil RFID-címkéző (olvasásra és keresésre alkalmas) kézi olvasók;
4. az önkiszolgáló kölcsönzőpult.

Első lépésként alapos leválogatást végeztünk állományunkban. Az elhasznált és a duplum példányokat kivontuk, ezután 2010 júniusában közcélú dolgozók-

kal megkezdttük a tagek könyvekbe helyezését. Elsőként az olvasótermi, majd a kölcsönzői állományt, ezt követően a zenei részleg, majd a gyermekkönyvtár gyűjteményét láttuk el tagekkel. Jelenleg a raktári állomány dokumentumaiban helyezzük el a címkéket. Két fő közcélú dolgozó végzi a munkafolyamatot napi nyolc órában. Év végére a 100 ezres állomány kb. 80 százalékába kerülnek bele az azonosítók.

2010. szeptember 2-án megkezdttük a rendszer bevezetését és használatát, amely a jó és szakszerű kiépítésnek köszönhetően nem okozott különösebb problémát vagy fennakadást.

Mindennapi munkánk során nagy előnye, hogy felgyorsítja a kölcsönzési és a visszavételezési folyamatot. A könyvtárosoktól pontos munkavégzést követel, hiszen az állományvédelmi kapu jelez, ha nem jól kölcsönzi ki a könyvtáros a dokumentumot. Jellemzője még az egyszerű használat és a konvertálhatóság (TextLib), ugyancsak fontos szerepe van az állományvédelemben. Hátrányaként említhető, hogy nagyon érzékeny a rendszer, sokszor már távolabbról is beolvassa a tageket. Lényeges, hogy az olvasó a pult mely részére helyezi a dokumentumot, ezért odafigyelést igényel, hogy a megfelelő olvasó nevére kerüljön az adott dokumentum. Könyvtárunk látogatói is örömmel fogadták az új rendszert, azt, hogy felgyorsult a kölcsönzés, sőt többen érdeklődtek a működési elve iránt is.

A rendszert kiegészíti a bejáratnál kialakított könyvbedobó állomás, amely a dokumentumok visszavételét, és a beépített RFID-olvasó, amely a jelzést szolgálja. A könyv-visszavételező állomáshoz egy videokamera is tartozik, amely a könyvtár külső falán található. Az elektronikus könyvbedobó rendszer lehetővé teszi, hogy a használók a nyitvatartási időn kívül elhelyezhessék visszaadni kívánt dokumentumaikat a könyvtáráépületen található rendszerben (24 órás nyitva tartás). Olvasóink – a tájékoztatásnak köszönhetően – egyre gyakrabban élnek e lehetőséggel, még nyitvatartási időben is.

2010. augusztus 1-jétől november 25-éig, cikkünk megírásáig összesen 715 db kölcsönzött dokumentum került így vissza könyvtárunkba.

A rendszer bővíthetőségének lehetősége miatt tervezzük kültéri 24 órás katalógusterminál kialakítását, valamint a vonalkódos olvasójegyek korszerű RFID-val ellátott pasztikkártyára való kicserélését is.

Kállainé Vereb Mária–Farkas Dénes

Az RFID-technológia bevezetésének előkészületei a Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Kar Könyvtárában

A mai Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti Kar Könyvtárának az elődje 1959-ben jött létre Jászberényben. Már a múlt században is az elsők között volt a technológiai fejlesztések terén a főiskolai könyvtárak között. 1990-ben vonalkódon alapuló kölcsönzési rendszer került bevezetésre, az akkori technikai követelményeknek megfelelő KTRKS szoftverrel. 2000-ben új könyvtári szoftvert